

OHUTUSJUHEND MOOTORSAEGA TÖÖTAMISEL Nr 28

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;

- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. ÜLDNÕUDED

2.1. Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.

2.2. Mitte kasutada tööriistu ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.

2.3. Ilma kutsealase ja töötervishoiu- ning tööohutusosalase väljaõppeta on töötajal iseseisvalt töötada keelatud.

2.4. Tööle mootorsaega lubatakse tööle isikuid, kes on vähemalt 18 aastat vanad. Erandkorras, kokkuleppel kooli direktoriga, võib alaealine isik teha tööd juhendaja järelevalve all järgides töölepingu seadust ja ohutusjuhendeid.

2.5. Töötaja peab enne tööle asumist läbima arstliku kontrolli töötervishoiuarsti juures ja kutsealase väljaõppe.

2.6. Puukensefaliidi ohtlikes piirkondades töötamiseks peab töötaja läbima vastavad kaitsepookimised.

2.7. Töötaja peab tundma ohutuid töövõtteid, käesolevat juhendit ja ettevõtte töösisekorraeeskirju.

2.8. Töötaja on kohustatud kandma normidega ettenähtud tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid.

2.9. Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks tehtud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda tööloigu juhataja poole selgituse saamiseks.

2.10. Töökohale kõrvalisi isikuid lubada ei tohi.

2.11. Märkates ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijaile, peab töötaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama tööloigu juhatajale.

2.12. Töötajal peavad kaasas olema esmaabivahendid.

2.13. Käesoleva juhendi nõuete mittetäitmisel süüdi olev tööline võetakse vastutusele seadusega ettenähtud korras.

3. ENNE TÖÖD

3.1. Riietu ettenähtud tööriietesse. Tööks mootorkettsaega on ette nähtud kaitsekihiga kindad, kaitsekihiga püksid, kaitsekihiga saapad, millel on terasest varbakaitse ja libisemiskindlad alustallad, kiiver, kõrvaklapid, kaitseprillid või näokaitse. Tööriided peavad olema liibuvad, kuid ei tohi piirata liikumisvabadust.

3.2. Suurem osa õnnetusi kettsaagidega juhtub seetõttu, et kett riivab operaatorit. Seepärast kasuta saega töötades alati ettenähtud kaitsevarustust. See ei välista õnnetuse riski, kuid vähendab vigastuse astet.

3.3. Töötades raielangil peab eririietus omama demaskeerivat värvingut.

3.4. Enne töö alustamist kontrolli, et :

- töötsoonis ei viibiks kõrvalisi isikuid;

- töötsoonis ei ole muid takistusi.

3.5. Puhasta puude ümbrus segavatest okstest, prahist ja muudest segavatest esemetest.

3.6. Kontrolli sae töötavate osade korrasolekut, vajalike kaitsekatete kohal- ja korrasolekut ketipidur ja turvakäepide, gaasihoovastiku sulgur, ketipüüdja, parema käe kaitse, stopp-lüliti, vibratsioonisummutussüsteem, summuti, lõikeseade), kütte piisavust paagis.

3.7. Kuni 50 m kauguseni puude langetamise kohast on ohtlik tsoon, milline tähistatakse ohumärkidega. Märkide ümberpaigutamise eest vastutab langetaja.

3.8. Raielangile, kus toimub langetamine, suunduvad teed ja rajad märgistatakse samuti ohumärkidega 50 m kaugusel raielangipiirist.

3.9. Bensiinimootorsaagidega töötamisel peab töötaja kaitsekiiver omama näokaitseekraani ja tööpüksid säärekaitseid. Töökindad peavad olema vibratsiooni vastased.

3.10. Ära mingil juhul muuda kettsae algupärast konstruktsiooni ilma tootja loata. Kasuta alati originaalosi. Lubamatud muudatused ja varuosad võivad põhjustada raskeid, isegi eluohtlike kehavigastusi operaatorile ja teistele.

4. TÖÖ AJAL

- 4.1. Mootorsae edasitoimetamise ajal kasuta alati saelati kaitset .
- 4.2. Sae transportimise ajaks seisata mootor ning pidurdada saekett ketipiduri abil juhusliku käivitumise vältimiseks.
- 4.3. Enne mootori käivitamist aseta saag stabiilsele alusele või hoia seda kindlalt. Saelati ja –keti piirkond peab olema takistustest vaba.
- 4.4. Saagi hoida tugevasti mõlema käega.
- 4.5. Okste saagimisel kasutada saelati keskosa, mitte selle otsa. Olla eriti ettevaatlik pinges okste saagimisel.
- 4.6. Vältida heitgaaside sissehingamist, eriti juhul kui saagi kasutatakse kinnistes ruumides. Viimasel juhul töötada korraliku ventilatsiooni tingimustes.
- 4.7. Igasugusel, ka lühiajalisel sae kasutamise lõpetamisel või peatamise seisata mootor.
- 4.8. Keelatud on saeketi reguleerimine, vahetus või puhastamine töötava mootori korral.
- 4.9. Töötada sobivas, ohutud tööd tagavas tööriietuses. Kasutada töökindaid ja –jalatseid, mis ei takista töötamist või vabalt liikumist, vastavad mootorsaega töötamise töötervishoiunõuete tingimustele.
- 4.10. Enne kütteaine lisamist seisata mootor. Kütte lisamise ajal on keelatud suitsetada ja kasutada lahtist tuld. Kütusepaagi kork avada ettevaatlikult, et surve vaikselt kaoks. Sae käivitamiseks viia ta tankimiskohast eemale.
- Ära käivita saagi, kui:**
- kütust on sattunud saele, pühi see ära;
 - kütust või ketiõli on sattunud kehale või riidele, vaheta riided;
 - kütust lekib saest, kütusepaagi korgi vahelt või voolikust.
- 4.11. Mootorsaega töötada ainult tööasendis, mis tagab seismise kindluse, komistamise ja kukkumise vältimise.
- 4.12. Jälgi, et saega töötamise ajal ei viibiks ohtlikus kauguses kolleegide või kõrvalisi isikuid.
- 4.13. Puu langetamisel hoidu okste võimaliku paindumise ja pealekukkumise võimaluse tekkimisest.
- 4.14. Töötades raielangil seisa metsapoolses küljes ja saetava puu kõrval.
- 4.15. Saagimisel jäta piisav langetusvaru ja võta kasutusele meetmed puu langetamiseks soovitud suunas.
- 4.15. Keelatud on kasutada teraskiilu puu langetamise ajal.
- 4.16. Keelatud on muuta sae algupärast konstruktsiooni. Osade vahetamisel kasutada ainult originaalosi. Ära kasuta saagi mille ehitust on muudetud.
- 4.17. Järgi sae kasutamisel alati konkreetse mootorsae tootja kasutusjuhendis toodud saagimisõpetust ja ohutusnõudeid.

5. PÄRAST TÖÖD

- 5.1. Puhastada saag, korjata kokku kõik kasutusel olnud abivahendid, kütte ja õlinõud ning viia need selleks ettenähtud hoiukohta.
- 5.2. Tööriided ja isikukaitsevahendid jätta selleks ettenähtud kohtadesse .
- 5.3. Pesta end sooja vee ja seebiga
- 5.4. Kõigist töö ajal esinenud puudustest teatada töölõigu juhile.

6. NÕUDED AVARIIOLOKORRAS

- 6.1. Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloigu juhatajale või tööandjale.
- 6.2. Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.
- 6.3. Töötaja peab oskama anda esmaabi.
- 6.4. Elektri-trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist. Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.
- 6.5. Kuni juhtunu uurijate kohalejõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.
- 6.6. Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:
 - viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbri millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
 - hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
 - võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
 - kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektri-trauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;
- 6.7. Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:
 - tulekahju tekkekoht ja ulatus;
 - võimalik oht inimestele;
 - muud tulekahjuga kaasnedavad ohud (plahvatused, mürkkemikaalid jms.).

7. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult.:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbri **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi,
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

